

České Budějovice

Bylo tomu 740 let, kdy český král Přemysl Otakar II. založil na soutoku řek Malše a Vltavy město České Budějovice. Půdorysný plán nově vznikajícího města geniálně vyměřil zvikovský purkrabí Hirzo, kdy na čtvercové náměstí o rozloze 133 x 137m šachovnicově navazuje síť ulic. Vznikly dva chrámy a řada měšťanských domů kolem náměstí včetně radnice. Celé město obepínaly hrady s hradebními věžemi a třemi městskými branami. Hned po svém vzniku se České Budějovice staly mocenskou i hospodářskou metropolí jihu Čech a oporou královské moci. Jeho výsady posílil ve 14. století král Karel IV. a město bylo střediskem obchodu a řemesel. České Budějovice bohatly také z těžby stříbra a ražby mincí v nedaleké obci Rudolfov. Opevněné město stálo stranou tlaku husitů a jeho hospodářský rozmach poškodila až třicetiletá válka a v druhé polovině 17. stol. rozsáhlý požár. Obnova města pokračovala po desetiletí v barokním slohu a změnila jeho architektonický ráz. Vyrosla zde řada církevních staveb a institucí, např. biskupství, ale také světské stavby. Průmyslový rozvoj v 19. století znamenal mnoho zvlášť v oblasti dopravy a výroby. V roce 1832 vyjel z Českých Budějovic do Lince první vůz koněspřežní železnice, která byla první na evropském kontinentě. Dále byla založena tužkárna, smaltovna, tabáčka a pivovary. Naštěstí průmyslový rozvoj nezničil historické jádro města.

Dvacáté století přineslo dalekosáhlé změny ve všech oblastech života. Najdeme zde mnohé příklady moderní architektury 20. a 30. let. Počet obyvatel se koncem 20. století přiblížil k hranici 100 tisíc. Město je sídlem Jihočeské univerzity, mnoha odborných škol, vědeckých ústavů, třísouborových Jihočeského divadla, Jihočeského muzea a dalších soukromých muzeí a galerií. Z významných podniků jmenujeme pivovary Budějovický Budvar a Samson, mlékárny Madeta, tužkárny Koh-i-Noor Hardmuth a Gama, strojírný Robert Bosch a Motor Jikov.

Po otevření hranic nastal velký boom v cestovním ruchu a i pro návštěvníky máme co nabídnout. Nejsou to jen významné památky ve městě, ale i kulturní a sportovní výtah, možnosti nákupů. Na své si přijdou i milovníci přírody. České Budějovice jsou obklopeny malebnou krajinou rybníků, řek, lesů a pahorků Blanského lesa a Novohradských hor, do které jsou zasazeny architektonické skvosty jako zámek Hluboká a obec Hološovice zařazená do dědičství Unesco svými stavbami selského baroka, stejně tak jako Český Krumlov. České Budějovice jsou město přátelské a pohostinné.

Klenotem Českých Budějovic je historické jádro s množstvím cenných církevních i světských staveb. Následující tři pěší okruhy vyznačené v mapě vám umožní poznat tyto nejvýznamnější památky.

Es war vor 740 Jahren, als der böhmische König Přemysl Otakar II. am Zusammenfluss der Maltsh und der Moldau die Stadt České Budějovice (Budweis) gründete. Der Grundrissplan der nun entstehenden Stadt wurde in genialer Weise durch den Zvikover Burggraf Hirzo vermessen, indem an den quadratischen Hauptplatz mit einer Fläche von 133 x 137m schachbrettförmig das Straßennetz anknüpfte. Es entstanden Kathedralen und eine Vielzahl von Bürgerhäusern um den Marktplatz herum, einschließlich des Rathauses. Die ganze Stadt war von einer Befestigungsmauer mit Türmen und drei Stadttoren umgeben.

Gleich nach ihrem Entstehen wurde die Stadt České Budějovice zur Macht- und wirtschaftlichen Metropole im Süden Böhmens und zu einer Stütze der königlichen Macht. Ihre Privilegien wurden im 14. Jahrhundert durch König Karl IV. gestärkt und die Stadt war ein Zentrum des Handels und des Handwerks. České Budějovice gelangte auch durch die Silberförderung und Münzprägung in der unweit gelegenen Gemeinde Rudolfov zu Reichtum. Die bewehrte Stadt stand abseits des Druckes der Hussiten und ihr wirtschaftlicher Aufschwung wurde erst durch den Dreißigjährigen Krieg und in der zweiten Hälfte des 17. Jahrhunderts durch einen ausgedehnten Brand in Mitleidenschaft gezogen. Die Erneuerung der Stadt fand über Jahrzehnte im Barockstil ihre Fortsetzung und veränderte ihr architektonisches Antlitz. Es entstanden hier viele kirchliche Bauten und Institutionen, wie z.B. die Bischöfliche Residenz, jedoch auch weltliche Bauwerke. Die industrielle Entwicklung im 19. Jahrhundert brachte viele Veränderungen im Bereich des Verkehrs und der Produktion mit sich. Im Jahre 1832 fuhr von České Budějovice nach Linz der erste Wagen der Pferdeisenbahn, der ersten auf dem europäischen Kontinent. Ferner wurden eine Bleistiftfabrik, eine Emailgeschirrfabrik, ein Tabakwerk und Brauereien gegründet. Zum Glück wurde durch diese Entwicklung nicht der historische Stadtkern zerstört.

Das zwanzigste Jahrhundert brachte umfangreiche Änderungen in allen Bereichen des Lebens. Wir finden hier viele Beispiele der modernen Architektur der 20er und 30er Jahre. Die Zahl der Einwohner näherte sich zum Ende des 20. Jh. der Grenze von 100.000. Die Stadt ist der Sitz der Südböhmischen

stammt aus der Mitte des 16. Jahrhunderts. In den fünfziger Jahren des vergangenen Jahrhunderts verloren die Fleischbänke ihre Funktion als Markthalle und es wurde hier ein berühmtes Restaurant eingerichtet, das derzeit vorübergehend geschlossen ist.

An der Ecke der Straßen Krajinská und Hroznová steht der monumentale Palast der Kommerzbank (Komerční banka) aus den Jahren 1912-13, überwiegend im Jugendstil errichtet. Am reichen Schmuck der Innenräume hatten seinerzeit bedeutende darstellende Künstler Anteil. Wir setzen den Weg durch die Straße Krajinská fort. Die Häuser haben überwiegend klassizistische Fassaden mit Bäumern aus der Zeit der Renaissance oder sogar der Gotik. Zwei weitere bedeutende Häuser befinden sich linksseits des Hauses „U zlatého beránka“ (Zum Goldenen Lamm), wo sich einst ein Gasthaus befand und heute ein Museum neu eröffnet ist. Ein Stück weiter steht das sehr schöne Zátka-Haus aus dem 16. Jahrhundert, in dem Dr. jur. August Zátka, ein führender hiesiger Politiker und Patriot geboren wurde, und das heute als Hotel dient.

Wir biegen nach rechts in die Straße Hradební ulice (Mauerstraße) ab, die die ursprüngliche Stadtmauer kopiert und uns in die Straße U Černé věže (Am Schwarzen Turm) führt. Begeben wir uns in Richtung des Schwarzen Turms, sehen auf der linken Seite das architektonisch wertvollste, das sog. Wortner-Haus, dessen Vordergiebel durch Zinnen und Ecktürmen geschmückt ist. Errichtet wurde es Mitte des 16. Jahrhunderts im Stile der verklingenden Gotik und der erwachenden Renaissance. Heute ist hier der Sitz der Südböhmischen Ales-Galerie. Gegenüber befindet sich das im Jugendstil erbaute Kaufhaus „U Hájíčků“ (Bei den Hájíčeks) aus dem Jahre 1911. An der Ecke biegen wir nach rechts in die Straße Hroznová ab, wo das Haus Nr. 22 mit einem anspruchsvollen Sgraffitofassadenschmuck bemerkenswert ist. Wir gehen über die Straße zum Haus „U Hromádků“ (bei den Hromádeks), das als einziges in der Straße seinen Laubengang behielt. Durch die schmale Gasse der Straße Plachého kommen wir auf den Hauptplatz zurück.

Tour No.3 Krajinská Street - masné krámy- Hradební Street - U Černé věže Street- Plachého Street

We leave Přemysl Otakar II Square and enter Krajinská Street, where we soon encounter one of the most significant city monuments- the former meat market ('masné krámy'). The Emperor Charles IV ordered the relocation of the sale of meat from the square into a walled building in 1364. The present appearance is Renaissance from the middle of the 16th century. In the 1950's the meat market ceased to operate as a market-hall, and was converted into a renowned restaurant (temporarily closed).

On the corner of Krajinská and Hroznová Streets is the monumental palace of the Commercial Bank in Art Nouveau style, from 1912-13. Important graphic artists of the period contributed to the rich decoration of the interior. We continue along Krajinská Street, where the houses predominately have Classicist facades or even Gothic cores. On the left-hand side are two more significant houses of 'The Golden Ram', where there used to be a public-house and there is now a newly opened museum. A few steps further, and we come to the very attractive Renaissance 'Zátkův dům' from the 16th century, the birthplace of August Zátka, an eminent local politician and patriot. The house is now a hotel.

We turn off to the right into Hradební Street, which follows the original city ramparts and which leads us to the U Černé věže Street. We head in the direction of the Black Tower, and on the left we see the very architecturally valuable Wortner's house, whose facade is embellished with battlements and corner towers. It was built in the middle of the 16th century in the style of the fading Gothic and emerging Renaissance. It is now home to the Alšova South Bohemian Gallery. Opposite is the Art Nouveau department store 'U Hájíčků' from 1911. On the corner we turn to the right into Hroznová Street, where it is worth looking at House No. 22 with its ambitious sgraffito facade. We cross over to the other side to the 'U Hromádků' building, which is the only one in the street to have preserved its bower. Using Plachého Street we arrive back to Přemysl Otakar II Square.

Vydal: M'PLAN s.r.o., P.O.BOX 79, 353 01 Mariánské Lázně, Tel. 354 620 280

České Budějovice - pěší okruhy: 1. vydání; ISBN 80-86306-50-X

Grafická část: grafický návrh, panorama, axonometrický plán a ilustrace M'PLAN s.r.o.

Textová část: Statutární město České Budějovice; Tisk: Herbia s.r.o. České Budějovice

Přetisk bez předchozího svolení zakázán. VEŠKERÁ PRÁVA VYHRAZENA © 2006

